

Red. și Adm.-ția:
Școala No. 4.
Str. Delavrancea 23
Apare la 5 și la 20
a fiecărui luni

FOAIA ȘCOLARĂ

Abonamente:

Pe un an Lei 120
Pe jum. an Lei 60
Inserțiuni și reclame
se publică după tarife
Manuscrisele nu se
:: înaptează ::

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN BIHOR

Frica de examen

În Franța și în alte țări civilizate există pe deapsa cu moarte și ea dă rezultate bune. Căci pușcări și ghilotina nu sunt făcute decât pentru vinovați și încă nu merg nici tot aceștia în ele. Cel cinstiți și de omenie nu au a se teme de ele. Iar când au ajuns să se teamă e semn că nu mai sunt de omenie. Cam tot astfel stau lucrurile și cu examenul, se înțelege presupunând examenul făcut după toate normele legale și științifice. Bacalaureatul desființat în 1898 de Spiru Haret, era un examen bazat pe principiile școlii vechi, cerând candidatului să dea dovadă de o prodigioasă memorie mecanică. Azi se introduce alt bacalaureat, acela al școlii active, bazat pe noile principii pedagogice și prin care se caută *aptitudinea* candidatului mai mult decât puterea lui de imaginare brută. Este o nevoie o timpurilor, care cere muncă serioasă mai mult ca oricând. Lucrul s'a repetat și în alte țări, ori de câteori s'a băgat de seamă că prea mult se ridică la putere incapacitatea, prea se înmulțeau gălăgioșii, goii și săracii la suflet, dar cu atât mai mari în ambiții și în pretenții. Și dacă băgăm și mai bine de seamă, niciodată n'am avut mai multă pleavă, mai multă incapacitate și superficialitate decât acum după marea încercare prin care am trecut și trecem. Proasta pregătire¹⁾ în toate ramurile de activitate este consecința timpurilor de tranziție prin care trecem și a prea marelui indulgențe cu care am lăsat să se strecoare incapacitatea.

Iată dar pentru ce nu putem înțelege pe adversarii examenului; când știut este că e nevoie de o cernere a valorilor. Să se ducă fiecare acolo unde îl ajută puterile și mai ales unde îi dă dreptul munca cinstită și serioasă. Cel ce a muncit și s'a pregătit temeinic pentru marea luptă a progresului sufleteș nu se teme de nici un examen, ci dimpotrivă găsește în el un bun aliat împotriva trândaviilor și șarlatanilor.

¹⁾ Prost aici înseamnă — slab, iar nu nebun și nici dubitoc — regretăm că cu toată generalitatea articolelor noastre sunt persoane care cred că li se adresează lor. Învățătorii pricepuți admit cu toții că sunt și învățători proști. Noi nu l-am numit, căci nu ne-am gândit la persoane.

Examenul de bacalaureat va lăsa să treacă mai departe nu pe băiatul tatălui, nu pe nepotul unchului, ci pe acel ce sunt în stare să meargă mai departe. Examenul de admitere în licee și în școli normale, nu sunt o desconsiderare pentru învățătorii cari au pregătit pe copii, ci o răspântie cinstită dela care se desparte drumul fiecărui în viață. Învățătorul care știe că a muncit cu elevii săi găsește dar în examenul de admitere o garanție că valorile vor isbuti.

Examenele de definitivat și de înaintare, ale învățătorilor nu pot speria decât pe cei ce nu au mai pus mâna pe o carte după ce au eșit din școală, încredințați că nu mai au nimica de învățat. Cu toate că se știe bine că pedagogia și psihologia merg mână în mână cu progresul științei și că nimeni nu se poate pretinde desăvârșit. Învățătorul care se simte, care caută să fie în fiecare clipă la nivelul timpului său, nu se teme de examene, ci găsește în ele o garanție mai mult că munca sa cinstită va fi recunoscută.

Examenul nu poate fi prin urmare o sperietoare decât pentru cei slabi și tocmai aceea sta trebuie să ne fie și ținta noastră. Avem nevoie mai mult ca oricând nu de diplome în dosul cărora se ascund nulități, ci de oameni capabili de eforturi sufletești, singurul izvor al regenerării neamului nostru.

Se vor aduce de bună seamă contra argumente și de altă natură decât ale celor leneși. Astfel s'ar putea vorbi de protecție, de părtinire, de influențe politice. Răspundem că acestea sunt și fără examen; dar pe lângă aceasta să ne gândim că nu se poate desființa o măsură pentru că nu sunt oamenii cum se cade. Examenele ne vor da cu încetul și oameni corecți, căci ar fi caraghios ca din cauza călătorilor cu bilete gratuite, să se desființeze taxa la tren. Să nu se confunde dar *măsura* cu oamenii. Trebuie să se institue examene garantate și ferite cât mai mult de influențe, dar nu să se desființeze. Dar mai ales trebuie să se studieze cât se poate de aprofundat sistemul examinării, mijloacele și să se evidențieze împede scopul lor.

O triere a valorilor, o garantare a muncii cinstitute și a capacității nu se mai poate face cu vechile forme de examen. Ne trebuie examenul școlii active, iar nu examenul școlii de papagal; examenul muncii clasice, iar nu examenul cu bilețele, cu teze copiate, schimbate sau cu note falsificate.

Dar ne trebuie examene și aceasta o spunem din lunga experiență de numeroase examene personale și de examene la care am asistat. Căci trebuie să căutăm toate drumurile de selecționare a valorilor *George Bota.*

Sunt preoții și învățătorii apostolii neamului?

Pușni sunt preoții și învățătorii, cari să nu-și recităm dreptul lor de prioritate, în diferite împrejurări, cu verbele:

„Noi suntem apostolii neamului.” Dar toți vor fi înțelegând oare necuprinsul înțeles al acestor cuvinte? Hotărât nu, căci dacă cel pușni ar bănuși strălucirea, înălțimea, dumnezeirea vorbelor acestora, nu le-ar rosti tocmai în momentele de infumurare, de suficiență personală, de materialism cras, când bulgăriile de jărână este stors și de cel mai de pe urmă strop de conștiință.

Pentru a ne da seama de valoarea divină, etică și socială a acestor cuvinte, să ne gândim că Isus Hristos își zicea Sineși învățător, iar cei ce-l continuă opera pe pământ, se numesc preoți.

Dar să destrămăm fir cu fir cuprinsul cuvintelor: „apostolii neamului”, ca să ne pătrundem din pînă de înțelesul lor. Mai întâi ce este neamul, națiunea? Fără a avea pretenția să dau o definiție precisă, națiunea este organismul viu, încheșat din totalitatea oamenilor cari au aceeași origine, vorbesc aceeași limbă, au același suflet plămădit întreg pe un teritoriu anumit. Fiecare națiune este o individualitate etnică, cu o arhitectură psihofizică deosebită de a celorlalte națiuni.

Dacă ne ridicăm să privim dela înălțimea națiunea în raport cu omenirea întreagă, vom asista, dacă sublimul suportă nuanțări, la cel mai sublim proces de dezvoltarea lucrului.

Omenirea întreagă se opintește în lupta spre progres. Dar omenirea e o națiune abstractă, un cuvânt generic. Omenirea progresează prin națiuni. Acestea sunt realitățile vii cari se încordează în mod deosebit și pedesebite terenuri de activitate, în lupta spre progres. În concurența dintre ele, în închinarea unora de către altele. Firește, cea mai bine înzestrată va ajunge mai departe și se va impune celorlalte. „Mai bine înzestrată!” Iată cuvintele pe cari trebuie să le despicăm, căci în ele stă răspunsul la întrebarea noastră.

O națiune bine înzestrată este aceea care are mai multă putere de viață și de muncă. Progresul se înfăptuiește numai și numai prin muncă, prin muncă siste-

matică, organizată; și pentru aceasta pretinde națiunii, fără mlădiere, sănătate, vâjogile fizică și sufletească, fiindcă numai astfel ea e în stare de o mai măreață muncă mecanică și spirituală.

Nu este însă deajuns ca o națiune să-și asigure sănătatea și puterea de muncă. Cu atâta are numai energia necesară progresului, dar această energie trebuie valorificată, trebuie pusă în lucru și anume în sensul adevăratului progres.

Iată dar, că puterea de viață, energia de muncă fizică și sufletească și un simț anumit pentru folosirea sănătoasă a acestei energii, sunt însușirile pe cari trebuie să le întrușipeze o națiune, dacă voește să trăiască o viață proprie și să însemneze ceva în dălnuirea omenirii, înbogățindu-și patrimoniul comun sufleteșc, cu prinșul sufletului său.

Dar o sănătate viguroasă nu poate dăbăndi națiunea, decât printr-o superioară moralitate publică și individuală și moralitatea cea mai înaltă undă o gășim dacă nu în doctrina creștină, care, pornind dela Dumnezeu, tinde să descătușeze pe om din neputința jărânei, din lanțul greu al pășimilor, cari, știut este, ruinează sănătatea trupească și sufletească a individului, ca și a națiunii întregi.

Iată dar aci rostul preoților: călărea întregului neam în moralitatea creștină, pentru că-l da sănătatea sufletească și trupească și spre a-l pune pe adevăratul făgaș, care duce la împlinirea ultimului scop: triumful spiritului.

Pentru aceasta se cere însă ca preotul să fie o personalitate morală, însăș morala întrupată și să facă din biserică un adevărat lăcaș de „lepădare de grile lumesti” și de apropiere către Dumnezeu. așa că drept-credinciosul să ieșă de acolo renăscut sufletește și vi-rând de credință vie. Așa concepută misiunea preotului, ea ar corespunde rostului ei și biserică ar fi lucrul vital al națiunii. De altfel noi Românii suntem mai în măsura decât multe alte națiuni să demonstrăm acest adevăr, căci dacă ne-am păștrat și împuternicit lina noastră națională, cu toate nenorocirile prin cari am trecut, aceasta se datorește tocmai faptului că istoria națională și istoria bisericească, au fost la noi una și aceeași faptă.

Dar națiunea mai are nevoie și de altceva. Sănătatea pe care l-o dă vigoșozitatea strămoșilor și viețuirea într'un mediu de moralitate, trebuie păștrată, iar puterea trebuie sporită și folosită într-o muncă sistematică, rațională; pentru aceasta națiunea trebuie să fie luminată, instruită spre a se cunoaște îndestul pe sine și mediul cosmic și social în care trăiește și muncește și totdeodată să fie bine pregătită pentru toate ramurile unei munci mărețe și rodnice. Și tocmai aci e rostul învățătorului. Să sădească în sufletul națiunii conștiința binetel sale proprii, să-l făurească un caracter ales și să pregătească de muncă.

Viața și demnitatea neamului atârna de chipul cum învățătorul știe să se ocupe de fiecare individ, ferindu-și

și corăpindu-l de apucăturii antisociale, îmbogățindu-l cu cunoștințe, dându-l deprinderi de viață igienică, de purtare aleasă și de muncă sistematică și conștientă.

Iată deci, care e locul preotului și al învățătorului în viața națunii. Dar nu e numai atât.

Experiența de ani de ani a oamenilor, a dovedit că o națiune crește în puterea de viață, de muncă și de progres, în măsura în care își păstrează mai neatinsă ființa ei etnică deosebită.

Dar cari sunt sentimentele morale să vegheze la păstrarea vlieii specifice a neamului? Sunt preoți și învățătorii, cari muncind în mijlocul țărăniului, adică acolo unde națiunea respiră mai puternic în ce are numai ea, veghează la neîntinarea sângelui, la păstrarea limbii, strămoșești, la păstrarea portului și a artel naționale.

Și acum ce răspuns să dau întrebării ce ne-am pus? Vom spune atât: Suntem muncitori pe fundul țării, cu datoria de a veghea „unții” la dănuirea și propășirea neamului.

Și zicând acestea, o hotărîre de apostol și o umilință de Crist să ne lumineze fața.

N. Apostolescu
învățător în Blegd.

Din activitatea extra-școlară

Nu poate fi chemare mai mare, mai plină de răspundere și mai înălțătoare, decât a unui modelator de suflete, a unui învățător — pentru viața sătească!

Dacă ne-am gândi numai la un singur punct din programul său de activitate atât de vast, și nu ne-am da seamă bine de greutățile ce le întâmpină un apostol; dacă am vedea spinii ce sunt semănați de persoane străine intereselor neamului românesc, chiar pe căile pe care trebuie să meargă spre cea ce are de făcut umilul învățător, apoi ne-am convinge destul de bine — cât de grea este această sarcină.

Dar . . . pentru aceasta, nu înseamnă ca să depunem armele la picioarele celor ce urmăresc acest scop!

Nu! Cu cât munca noastră va fi mai îndârjită, cu atât mai mult ni se vor pietrifica mușchii . . . ce câte odată ni se par oboșiți! . . . Cu atât mai mult vom căpăta noul forțe cu cât vom vedea că rezultatul muncii noastre se alină mai mult românește.

Și dacă ne-am gândi câte și câte nu sunt de făcut!

D-1 P. Dulău zice: Taipa țării . . . biata gloată

Ridicând-o din nevol

Ridica-vom țara toată

Ridica-ne-vom pe noi!

Și pentru realizarea acestei devize, ce trebuie să-i stea totdeauna în fruntea ocupațiilor sale, învățătorul nu trebuie să se mărginească a-și face datoria între cei patru pereți câteva ore pe zi! Glasul lui trebuie să albească mult dincolo de spațiul clasei. În noile situațiuni politice în care suntem îngrădiți, o activitate extra-șco-

lară. Să ne întrebăm cum care ar fi căile prin care am putea influența asupra poporului, în această activitate extra-școlară?

— Sunt multe!

Una dintre cele multe este activitatea cercurilor culturale.

Se cunosc de către toți colegii cred, aceste adunări lunare, unde învățătorul în ședința ultimă, se poate forma din punct de vedere didactic, se poate adăpa din curentele noi pedagogice scoase de unii din diferite discutațiuni, unele cu scop de a cădi, altele cu scop de a dărâma.

Vine rândul ședinței publice unde se adună și atenții dornici de a auzi ceva nou.

Și vin cu toții, tot satul, cu mîc cu mare, căci ei sărmanii nu știu cell — și — apoi de unde să mai audă ceva nou, dacă nu din gura celor ce știu.

Am avut ocaziona ca, într'un sat, unde nu se mai făcuse cerc cultural, să constat că oamenii încă dela ora 11 dim. când abia se începuse ședința ultimă, se adunase în fața școlii, așteptând nerăbdători!

Și dacă e așa . . . dacă aceste suflete dornice de a se încălzi dela un cămin sufletelesc radiator; dacă aceste inimi au bunăvoință și dorință chiar și abia așteaptă să se adune domnii învățători la școală; apoi cum trebuie ei hrăniți, și cu ce fel de bucate trebuie săturați în foamea lor sufletească atât de pronunțată?? . . .

Să li-se întindă masa goală . . . să li se dea să bea pahare goale . . . sau să fie hrăniți cu pâine uscată și mucedă?? . . .

Cred că nu, — momentul este binevenit, nu trebuie scapat din mână, să-i exploatăm cu maximum de interes românesc, comprimând în sufletul lor cu o pompă cu dublă acțiune dacă s'ar putea — tot felul de învățături.

Nu domnilor, ei nu trebuie lăsați să plece așa precum au venit.

Vina este a învățătorilor care privesc cercul cultural ca o obligațiune la care trebuie să participe ca să nu fie raportați organelor de control și fac din această adunare publică obiectul unei formalități rigide și moarte.

Un subiect cu care este designat unul dintre învățătorii să-i vorbească — este tras aproape la sorți de multe ori — numai și numai din dorința de a nu-l avea.

Cu săptămâni întregi mai înainte, se dispută chiar, cine să mai înșire câteva vorbe, la cercul cultural, din cutare comună și la urmă se află tot președintele, care mulumește oamenii pentru osteneala avută de au venit să asculte câteva poezii ale copiilor . . . câteva cântece . . . și atîta tot! . . .

Și dacă ne-am gândi, domnilor, câte lucruri frumoase și câte învățături nu le-am putea da așa fel ca ei să și-le însușească fără ca să bage de seamă că sunt criticați.

Nu găsiți nimic de predicat contra alcoolismului ridicat la un procent așa de mare prin sate, — nimic contra diferitelor boale, — nimic de spus asupra pă-

strării datelor strămoșești, — ale sărbătorilor naționale — pentru curățenie, — ceva din agronomie, — din pomicultură, — din puericultură, — din apicultură, — nici un sfat de dat pentru mamele ce-și cresc copii până la 2 ani așa fel că se înregistrează o mortalitate uncori, până la 60% — nimic despre vechimea poporului român în legătură cu vechimea poporului maghiar, — despre sentimentul patriotic — nici un cuvânt bun pentru ajutorul, ce-l trebuie dat statului, opera mare de clădire a școlilor ?! . . .

Și câte mai sunt doamne de spus! . . .

De multe ori o ședință publică se termină la jumătate de ceas și acela trecut cu timpul cât intră sătenii și se așează și mai trist cu adunarea învățătorilor de la masa oferită de învățătorul din localitate.

Unii chiar nici nu participă cu toată obligațiunea acestor cercuri și se înfricoșează chiar de o ploică de toamnă să nu-și murdărească rama pantofilor galbeni.

Depuneți, vă rog, mai mult suflet în munca ce santeți chemați să o duceți la capăt!

Aruncați haina nepăsării, a plictisului, rupeți lanțurile deprinderii de a vă face datoria cu ceasul pe masă, peste care oră anumită să nu mai treceți un minut.

Sacrificați mai mult timp, — expuneți mai mult material, — aduceți jertfa voastră cu mai multă evlavie și cu mai mult avânt românesc pe altarul ridicării culturii noastre, și roada va fi înmilită.

Teodor Băllescu,
Inv. Com. Prisaca.

Cristos a înviat!

Colegilor

*Iu cer și pe pământ e sărbătoare:
Blândețea și iubirea-au triumfat!
De pretutindeni imnuri se ridică:
Cristos, Cristos, Cristos a înviat!*

*Și voi cei tineri plini de ideal,
Ce-acum începeți să urcați Calvarul,
Nu sperați sub greutatea Crucii
Și nici că partea voastră e amarul.*

*Și strălucește 'n toată măreția
„INVĂȚĂTORUL” cel sculat din morți;
El cel scuipat și 'ncununat cu spini,
Batjocorit și huiduit de toți.*

*E aceeaș lume azi ca și atunci;
Nu-i cereți ei ce n'ar putea să dea,
Ci vă urmați tăcuți acelaș drum
Răsplata muncii voastre nu-i la ea!*

*Urmași ai „Lui”, învățători bătrâni,
Voi cei bătuți de soartă și de vânt
Ca El umili, săraci și credincioși
Nu v'așteptați răsplată pe pământ!*

*Și astăzi toți, deasupra greutății
Vă ridicați cu cugetul curat
Și imnuri de mărire și de slavă
Cântați, cântați, Cristos a înviat!*

I. CHIRIȚESCU
Învățător.

In jurul federalizării asociațiilor corpului didactic

S'a pus de multeori chestiunea federalizării dascăliilor de toate categoriile. Înainte de războiu se ajunsese chiar să se formeze un comitet de conducere al tuturor asociațiilor de dascăli. După războiu, toate încercările de federalizare reală au dat greș. Cauzele sunt numeroase. Cred însă că cea mai puternică dintre toate este lipsa de conștiință integrată a foloaselor solidarității profesionale.

La aceasta a contribuit în primul rând interpretarea greșită a rolului asociațiilor profesionale și în al doilea rând sectarismul politic.

Dascălimea din toată țara românească a trăit multă vreme și trăiește și astăzi cu o concepție romantică asupra vieții. De aceea dascălii se pot așa de greu mișca chiar atunci când drepturile lor, consacrate prin legi, sunt încălcate. Ideea de ordine rău înțelesă — mai bine zis de supunere totală la orice dispozițiune a autorității școlare și uneori chiar a autorității administrative — oricât de arbitrară și abuzivă ar fi ea — a pus stăpânire pe dascălimea noastră.

De aici a venit faptul că atât autoritatea școlară cât și opinia publică cred că dascălii pot rabda oricât și orice fără să se miște.

Rezultatele au fost: salarizarea insuficientă, numirile ilegale, neegalitatea de tratament, favorurile etc. De aici vine fatală măsurarea treptată a prestigiului corpului didactic. În societatea de astăzi — și aceasta mai ales în Ardeal — dascălul este privit ca a jupoa spija la roata — deși el de fapt muncește cel mai mult în stat și deși dela munca sa în primul rând atârna viitorul statului român.

Sectarismul politic a făcut deasemenea pe mulți dascăli să uite interesele categoriei sociale din care fac parte. Așa se explică faptul că învățătorii și profesorii din parlament sau din diferitele locuri de conducere în stat au luptat așa de puțin pentru interesele morale și materiale ale dascălimei. Mai mult — și pentru aceasta se pot da nenumărate exemple — ei au ascultat orbește de conducătorii lor politici și s'au opus chiar revendicărilor drepte ale tovarășilor lor de catedră. Mulți dintre aceștia au uitat că un post de deputat, prefect sau inspector e ceva trecător și că la reîntoarcerea lor la catedră vor suferi la fel cu cei rămași la post.

S'a spus deasemenea — și de fapt așa este astăzi mai ales în Ardeal — că asociațiile de învățătorii, institutori sau profesori trebuie să aibă în primul rând un țel cultural.

Nu e nici logic și nici nu e bine să fie așa!

Dascălii trebuie să aibă mai mult decât toate celelalte categorii de intelectuali activitate și preocupări culturale extra-școlare.

Asociațiile lor însă trebuie să aibă în vedere în primul rând rolul de apărătoare ale intereselor morale și materiale ale dascălimei.

Ideea sindicatelor profesionale — care a fost pusă în practică de medici, ingineri, avocați, — trebuie să fie adoptată și de dascăli. Dealtfel aceasta idee a fost transformată într'un drept de guvernele țărilor civilizate. Acest drept a fost consacrat prin lege în Franța. Acolo nu numai profesunilor libere ci și funcționarilor administrativi li s'a consacrat acest drept prin lege.

Rezultatul acestei solidarizări în sindicate sau asociații profesionale (denumirea n'are importanță) a fost impunerea revendicărilor drepte ale funcționarilor.

În Franța, decurând, funcționarii astfel uniți au obținut un salariu omenesc. Dar aceasta nu s'a putut face decât prin federalizarea tuturor funcționarilor (inclusiv dascălii).

La noi se pune din nou în discuție federalizarea tuturor funcționarilor. În principiu s'a și înfăptuit. Pentru a se putea ajunge însă la rezultate serioase, trebuie ca întâi să se facă federalizarea reală a asociațiilor care au puncte multe de asemănare.

De aceea să pornim și noi dascălimea să ne federalizăm. S'o începem noi: învățătorii și profesorii secundarii! Dela'nceput însă s'o spunem răspical. În fața intereselor generale ale dascălimei să lăsăm sectarismul politic la o parte! Fiecare poate avea orice credință politică vrea. Nimeni însă nu poate face politică de partid decât pe socoteala sa; iar când interesele morale și materiale ale federației vor cere, să ne sacrificăm interesele noastre politice personale!

profesor A. Mavrodin

În legătură cu articolul de mai sus, credința noastră a celor ce cunoaștem situația asociației prof. din Oradea-Mare, este că deocamdata nu se poate vorbi de federalizare decât principial, în sânul asociației prof. O spunem aceasta pentru colegii dela sate cari nu au de unde ști situația din Oradea. Când situația se va limpezi, atunci credem că apelul D-lui prof. Mavrodin va avea efectul dorit. N. R.

NOI DASCĂLII

Dacă am face o analiză sinceră a conștiinței noastre, dacă am privi, zic, printr'o prislină obiectivă, am vedea atâtea culpe, care de care mai condamnabile.

Pătruși prea puțin, ne mândrim mult de măreția numelui ce purtăm. Fiecare știe că este chemat la zidirea temeiței, a suportului de care va depinde trâinicia operii și totuși întrebuințează material slab. Fără să ținem seamă că opera va fi vie, fără să ne gândim că lucrul nostru nu se numește „zidărie”, ci „educație”, lucrăm la întâmplare.

Chiar dacă lăsăm o mare parte pe seama ignoranței, ne rămân destule rele conștiințe, care apasă greu, — când le simțim.

Mergem în clasă să facem cea mai ușoară parte a slujbii noastre, — instrucția.

Pe catedră găsim pusă la locul de cinste, o nuia destul de respectabilă, privită cu groază de copii intrăm în lecție, începem să „construim”, cu dese apeluri la nula și suntem veseli căci ce-am „dărăminat”, nu se vede.

Să reflectăm puțin asupra cuvintelor puse între ghilimele.

În adevăr am construit, căci elevii atenți de frică, au prins ceva și poate au să ne redea, după ce sasă vor învăța ca niște automate, tot de frica nuiii.

Ce am dărăminat? Nu se vede nimic și e bine, căci în acest cuvânt realitatea ar fi mai tare decât iluzia.

Să vedem, — cu ce vom face copiii atenți când obișnuși nu se vor mai înfricoșa de nuia?

La ce vom recurge când ei vor veni cu lecțiile nel învățate, la adăpostul palmelor hărăsite cu loviturile?

Pentru instrucție sigur n'o să avem nici un mijloc dacă am aplicat maximum pedepsei dela început.

N'am avut în vedere decât copilul ca animal, am făcut aceasta pentru o țintă secundară scopul nostru, am săpuit singuri prăpastia operei noastre.

Am spus la început că educația și sigur educația pentru viață, trebuie urmărită.

În ce chip am făcut aceasta dacă omul ieșit din mâinile noastre o să aștepte numai bătăile pentru că să lucreze?

Am știut că plăcerea este tonul cel mai considerabil în activitate și totuși am recurs la frică, la frica acela barbară. Am fost conștienți că omul este înzestrat cu alătea simțuri superioare, n'am ținut seamă că durerea morală este așa de magnifică față de cea fizică, pentru că acum să vechim cu'n acord trist, simfonia timpului nostru pierdut.

Virgil Zelleș
Învățător Orșteag

Parerea didactică

Și dascălul se poate educa

Am vorbit mai pe larg despre cazul când copiii ar râde de defectele fizice și ireparabile ale dascălului. Am arătat că râsul acela nu trebuie să mănîie pe dascăl ci dascălul să se înarmeze cu răbdare și apoi, prin tactul și prin prestigiul său, prin dragostea lui față de copii, să le câștige afecțiunea și încrederea. Atunci defectele fizice vor fi lăsate în umbră, uitate cu atât mai mult cu cât ele provoacă râsul numai pentru că apar ca niște excepții curioase. Dar, de pildă, aspectul unui nas prea lung e unul și același în fiecare zi; de aceea, după un timp încetează de a mai fi o noutate curioasă și ne mai interesând nu-i mai distrează pe copii iar principala cauză a batjocoririi învățătorului de către elevi nu e nasul prea lung și nici ochiul de sticlă. Defectele morale, sufletești, se întrevăd sub aspecte vecnic variabile. Cel care are de pildă obiceiul să vină

în clasă amețit de băutura își trădează păcatul în multe chipuri: în nesiguranța mersului, în nesiguranța vorbirii, în rătăcirea gândului, în anarhia sentimentelor, așa încât el constituie un obiect de foarte variată distracție pentru copii.

Cel ros de palima laudei-de-sine, și el, și-o manifestă în chipuri variate și mai ales în cazuri diferite și la fiecare dată el aduce o probă nouă a unei pașime vechi.

S'a arătat de filozofi, în timpurile noastre că întotdeauna răsul e provocat de tot ceea ce în manifestările unei ființe vii, seamănă a mișcare de mașină. O jucărie cu mecanism repeta mereu aceeași mișcare rigidă, țesapana și lipsita de mladirile vieții. Îndată ce-i atingi resortul, ea începe să-și desfășoare aceeași mișcare — și atunci ne excita interes pentru că știm că n'are nici viață, nici minte. Omul manat de un defect, de un obicei rău, seamănă întrucâtva cu un astfel de mecanism. Îndată ce-i atingi resortul, el își desfășoară aceeași meteahnă și atunci ne provoacă râsul, toamăi pentru că știu că are viață; ne provoacă râsul pentru că are minte dar nu se folosește de ea, nu se observă, nu se stăpânește, nu se îndreaptă.

Copiii, mai mari și mai mici, se distrează astfel (cu multă perfidie, e drept) provocând acele împrefurări în care dascălul lor își dă drumul obiceiului său comic, îi imită gesturile prea mecanice, îi repeta vorbele pe care le spune prea des, cu intonația lor specială... Și râd.

Desigur că râsul care se raporta la simple obiceiuri sau gesturi pur exterioare n'are o prea mare gravitate. E un răs inofensiv căci el nu atinge prea mult încrederea, admirația sau dragostea copiilor pentru dascăl. Am avut odinioară, în cursul inferior de liceu, un profesor excelent pe care elevii îl numeau: „Sticla” din pricina pronunțării lui moldovenești, limitându-i vorba, râdeau dar cu un răs care nu l-ar fi li supărat căci el nu excludea cătuși de puțin admirația lor pentru lecțiile lui frumoase. Pe omul superior nu-l supără de fel dacă un caricaturist îi arată că are fruntea prea bombată, nasul ca un morcov sau urechile ca niște aripi. De ce nu-l supără? Pentru că el nu pune nici un preț pe darurile lui exterioare. Ar putea ele să fie și mai urâte, el își simte sufletul tot același. Pe el îl preocupă comorile sufletului, îl preocupă sensul adânc al persoanei sale iar nu greșelile de ortografie ale naturii.

Un dascăl serios nu se va întrista nici el prea mult de asemenea cauze.

Când însă râsul copiilor se referă la păcate sau metehne din sufletul dascălului, atunci situația e mai gravă.

Râsul nu mai e inofensiv.

Acela e atunci, un răs care nimicește cu'ntetul toată autoritatea dascălului.

Și prin autoritate nu trebuie înțeleasă puterea

noelei, a biclului, sau a carcerii și nici puțința de a osândi pe școlari să șadă în genunchi. Autoritatea dascălului nu stă în frica copiilor ci în admirația lor; ea nu este din puterea brută, ci din superioritatea sufletească.

Fără autoritate nu știu ce mai poate face un dascăl pentru educația elevilor săi.

Iar dacă copiii rād de defectele ce au prins rădăcina în sufletul dascălului, e lucru nemdoelnic ca, lipsit de autoritate, el nu-i mai poate educa, nici stăpâni, — și misiunea sa nu se mai împlinește.

E desigur inutil să mai amintesc aci și despre suferința, iritarea, sau deprimarea pe care i-o pricinuiește învățătorului constatarea că și-a pierdut autoritatea și și-a câștigat disprețul elevilor.

De aceea zic: dacă răsul copiilor se referă la defectele adânci, sufletești, ale dascălului, atunci nu mai avem a face cu un simplu nimic trecător, și inofensiv ci desigur situația nu poate dăinui.

Atunci ce e de făcut?

Să-i pedepșeti pe copii?

Dar oare cauza batjocoririi, dispăre prin aplicarea pedepsei?

Nu, ci: ca și în cazul când i-ai pedepsi pentru că au rās de urăciunea la fizică. — ei nu-și pot vedea prea bine vina pe care n'o au. Rāsul în fața defectelor, e fatal. Și chiar de l-ai suprima de pe buze el rămâne în suflete, ba (ncă se mai învârtește și cu reacțiunea firească de ciuda ori de revoltă împotriva asprimei tale. Și atunci le apar și mai odios.

Ce-ți rămâne e ca: suprimând cauzele să suprim și efectele:

Controlează-te, supraveghează-te și înabușă-ți defectul.

Dacă reușești: sufletul tău să poarte recunoștința copiilor cari prin satira ce izvorea din bunul simț al lor, te-au avertizat și ți-au ajutat să te perfecționezi. Poartă recunoștința Providenței care ți-a dat puterea și mijloacele să te perfecționezi.

Suferința de a fi fost obiect al rāsului altora îți va fi compensată prin bucuria triumfului tău asupra ta însăși.

Dar dacă nu reușești să-ți înabuși defectul?

Atunci meriți pe deplin rāsul copiilor — și nu meriți să fii dascăl.

Dascălul trebuie să fie, cel mai întâi, Om; apoi va putea face pe alții să fie oameni.

Dreptul de a te numi om ți-l câștigi și ți-l întregi clipa cu clipa prin puterea de a te controla, de a te îndrepta, de a te educa.

Și dascălul, nu numai copilului, se poate educa.

Dr. Eugeniu Speranția

— D-nii colegi snt rugați să ne achite abonamentul, fiindcă suntem deja datori la tipografie cu câteva mii de lei.

Geografia umană și însemnătatea ei în școala prezentului și a viitorului

Când scriu aceste rânduri — ca elev recunoscător pentru frumoasele cunoștințe primite — mă gândesc cu pietate la mult regretatul prof. univ. de geografie Dr. G. Czirbusz de a cărui „Antropogeografie” (apărută în 1915) sunt călăuzit în cele expuse mai jos.

Alături de marele nostru savant geograf și sociolog Simion Mehedinți, profesorul Czirbusz a fost și el un luptător înverșunat al principiilor geografice moderne.

Geografia umană, sau cu numele original grecesc: „Antropogeografia” este cea mai nouă ramură a geografiei generale. Până în jumătatea II-a a veacului XIX, sub geografie se înțelegea simpla descriere a Pământului, a reliefului său, a configurațiunii sale, tratând pământul și scoarța acestuia mai mult din punct de vedere geologic, adică diferitele pietre și alte substanțe din care este constituită scoarța; apoi a căutat trecutul lui, așa că în multe școli, geografia a degenerat în geologie și paleontologie (știința ce se ocupă cu viețuitoarele ce trăiau pe vremuri). Dar să nu mergem așa departe... chiar noidascălii tineri de azi, acum 16-18 ani cam tot așa învățam geografia în clasele liceelor. Geografia era pe atunci un obiect desul de sec, ce te obosea și plictisea cu enumerările mecanice de munți, râuri, orașe, memorizări de date statistice etc făcându-te toate acestea jmai mult să așipești de somn decât să-ți deștepte interesul. Dar ce să faci! Așa era spiritul vremurilor! Această nu era vina profesorilor de pe acele vremuri. Ca orice idee nouă, așa și ideile noi ale geografiei numai cu anevoi au prins rădăcini în mulțimea oamenilor.

Deja Platon, marele filozof al anticității a propagat ideea că: Nu globul pământesc este posesorul omului ci omul este posesorul globului și tot această idee servește și sublima învățatură a lui Cristos. Concepția lui Gustav Le Bon, că unitatea psihică a omenirii se manifestă prin aceea că omul e ființă pământescă, o parte a lumii organice — pentru întâia dată a fost practică în geografie de istoricul și geograful grec Strabo, contemporanul lui Cristos, lăta deci concepția antropocentrică (omul este în fruntea lucrărilor și întâmplărilor de pe suprafața pământului) formulată de Platon și Cristos — practică în geografie de Strabo predominant în toată evul mediu. Dar invențiile și descoperirile științifice ale evului modern a făcut din geografie o știință expresivă a naturii, cercând puterile naturii și legile ce derivă din acestea. Abia în 1859 a revenit Ritter la concepția lui Strabo, mai apoi baronul Richthofen, acest din urmă enunțând că: „nu e permis a scoate pe om din cercul de vedere al geografiei” Dar cu toată tarla și autoritatea cuvântului a

foși regenerată geografia la sfârșitul veacului trecut de Reclus Elisee în Franța și Frederic Ratzel în Germania. Reclus în monumentalele sale lucruri: Noua geografie (Stuttgart 1887). „Omul și pământul” (Paris 1905) ne învață prin fapte concrete că omul trebuie să utilizeze Pământul în folosul său propriu, va să zică ne prezintă pe noi oamenii în relațiunile noastre cu Pământul din timpurile cele mai vechi până'n ziua de astăzi. Adevăratul întemeietor însă al geografiei umane, a științei antropogeografice, este Ratzel cu opera sa „Antropogeographie” Stuttgart 1887. El ne învață că geografia este exclusiv știința „geos”-ului, a globului terestru în sensul acela că Pământul este sălașul, locașul oamenilor. Din Pământ numai atât ne interesează cât stă în legătură cu viața omului. Antropogeografia ne arată locul unde și modul cum se răspândește pe suprafața acestuia; cum se cultivă el ca națiune pe acest Glob și ce foloase poate trage din el. Antropogeografia trebuie să fie o știință națională și practică, nu speculativă deoarece ea se ocupă totdeauna cu prezentul, nu cu trecutul pământului și al universului. Antropogeografia cuprinde în sine manifestațiunile geografice ale unui popor tot așa ca a întregii omeniri. Antropogeografia ca geografie modernă nu ne forțează să stăm sub influența decisivă a puterilor naturale sau cu alte cuvinte, puterile fizice ale pământului nu pot exercita o forță asupra isprăvilor, activității omului. De ex. dacă se dă situația geografică rea dela natură a unui popor, această situație prin iscușința și deșleptaciunea poporului respectiv foarte ușor poate fi îndreptată înspre bine. Sau cum spune proverbul: „omul sfîștește locul”. De minune se poate dovedi acesta cu țara Olandezilor. Se știe doar că pământul țării lor se scufundă pe zi ce merge și totuși, hărnicia Olandezilor a făcut din țărișoara aceasta una nu dintre cele mai înfloritoare țări de pe pământ.

În rezumat deci Antropogeografia se subîmparte în 4 ramuri: 1. Ramura ce studiază efectele fizice ale reliefului pământesc asupra omului.

Aceasta ar fi *Fenomenologia*, adică știința care se ocupă cu efectele fenomenelor. 2. Influența reciprocă ce există între om și pământ ca locuință a omului. Aceasta e *geografa omului* propriu zisă. 3. Cuprinderea națiunilor Globului în unitate politică. Aceasta se numește *Geografia politică Universală*. 4. În sfârșit *Geogr. istorică* care se ocupă cu istoricul satelor, orașelor, râurilor, văilor etc. în legătură bineînțeles, totdeauna [cu omul].

Ca să înțelegem după toate acestea mai ușor cele de mai sus iată cum se poate ilustra cu un exemplu din județul nostru, importanța geografiei umane fie în școala primară, secundară sau chiar în învățământul superior. Pentru a face cunoscut — bunăoară — tineretului școlar ocupațiunea și traiul locuitorilor din Jud. Bihor, precum și mentalitatea și starea materială a acestora, elevii trebuie să înțeleagă ca o-

mul ca orice viețuitor, mai întâi caută să aibă cele trebuincioase pentru susținerea vieții lui: apă bună, climă potrivită rasei lui, pământ arabil, lemne de foc sau alt combustibil etc. etc. Numai unde sunt de față acești factori vitali, vor răsări și așezările omenești. Dar câtă deosebire între așezările omenești dela apusul (șesul Tisei) și dela răsăritul (dealuri și munți) județului nostru. Chiar copilul din șc. primară — făcându-l să privească cu atenție o hartă politică a Jud. Bihor, care să reprezinte numai relieful și așezările omenești — va vedea numai de cât cum sunt așezate comunele la șes, cum sunt pe dealuri și la munte. Comunele de câmpie sunt rari dar mari (multe din ele orașele) deoarece oamenii dispun de întinderi mari de pământ cultivat, până când pe dealuri și ținuturi muntoase comunele se țin lanț; sunt multe așezate des una lângă alta, dar mici, urmând totdeauna cursul râurilor și al pâraielor. Vedem deci ca omul se acomodează și reliefului, se uită și la forma suprafeței pământului pe care s'a așezat. (Ramura I-a a geogr. umane, Fenomenologia).

Din aceasta putem ghici ușor că alta va fi ocupația locuitorilor dela Pustis și alta a celor de prin dealuri și munți, ceidintăi fiind mult mai bine situați materialmente decât cei din urmă. Iar starea materială schimbă mentalitatea, caracterul și întreaga ținută a omului. (Ramura II-a Geogr. umane). Iată cum ni se înfățișează bihoreanul dela șes, luând ca pildă locuitorii din Salonta Mare sau din jurul acesteia: oameni în general de talie mijlocie, mai mult posaci, fiindcă mănâncă multă carne de porc și vită, în consecință sunt mai greoi în mișcări și viața le va fi mai scurtă ca a acelor dela munți; îngâmfai și intriganți din cale afară; le place să poruncească supușilor lor; ce e drept sunt îndrăzneți și precauți, dar nici pe departe așa de rezistenți ca cei dela munte. Nu numai uneltele de casă și clădirile lor sunt la fel, ci și viața lor de toate zilele este foarte monotona, certându-se între ei ani de-a rândul pentru pășuni, izlazuri etc. ce caracterizează de obicei oamenii dela șes. Având la dispoziție cai ferate, civilizația — ceea ce nu e tot una cu cultura — se va răspândi cu ușurință. Toate acestea le face buna stare materială a omului dela șes. Dar cum spune G. Czirbusz: „Starea bună stă în raport invers cu puterea rasei. Cu cât e mai mare civilizația și cultura superficială, cu atât slăbește mai tare puterea fizică a națiunii!”

Fața de bihoreanul de pe câmpia Tisei, să vedem ce particularități caracteristice ne prezintă locuitorii din răsăritul județului. Pe dealuri și munți, clima e schimbăcioasă, plouă mai mult decât la șes. Aceste împrejurări fizice vor schimba — sigur — și natura oamenilor de prin aceste ținuturi. Locuitorii podișurilor și munților nu fac nici un pas fără slortare fizică, ie că urcă la deal ori coboară la vale. Din aceste cauze bihoreanul dela munte este mai sprinten, mai impul-

siv, mai vioi; mai rezistent față de schimbările temperaturii și boliile molipsitoare etc. Oțica își seceră victimele sale mai mult din câmpie, cu toate că munteanul nu e nici decât alegător în ale mâncării. Știm cu toții cu ce se hrănește românul nostru dela munte: ceapa, usturoiul, mămăliga și cartofii sunt alimentele lui de toate zilele. Prin urmare duc mai mult o viață vegetariană. Acestui regim alimentar se poate mulțumi vârsta înaintată (80—90—100 ani) la care ajung mulți dintre locuitorii munților. Rezultă din toate acestea că alta va fi și viața spirituală și morală a locuitorilor depe podișuri și munți. Omul dela munte nu-e niciodată pesimist, melancolic sau internaționalist; viața patriarhală și religioasă este cu mult mai dezvoltată între munți decât la șes. Munții deșteaptă în oameni dragostea față de natură; iar cultul naturii da naștere sufletului național. Un astfel de produs al vieții de munte a fost Avram Iancu, eroul nostru național dela 1843. În Iancu și Moșii lui — între cari lupșan și si bihoreni din jurul Beiușului și Vașcaului — sunt intruchipate toate calitățile nobile ale românului. Iancu, ca în general oamenii dela munte — eră din fire tăcut, sincer, simplu în expunerile sale; nu medită mult asupra mai hotărâri luate, ci numai decât o și transforma aceasta în fapte. (Ramura III-a.)

Munții Bihorului — tot așa ca întreaga cununa a Carpaților cu podișurile din interiorul ei au fost cetatea în care s'au păstrat — cu toate încercările streinilor — limba, caracterul, obiceiurile neamului nostru, aceste comori neprețuite ce le-am moștenit dela părinții noștri daco-romani.

Am dezvoltat acest exemplu din cadrele geograficii umane în dorința de a arăta cum trebuie să se facă azi geografia în școlile noastre, începând cu clasele primare și terminând cu universitatea. Aceasta cu atât mai mult, deoarece cu veacul al XX-lea am intrat în epoca naționalismului. — Fiecare dascăl trebuie să înțeleagă acest semn al vremurilor. Dacă tineretul din școala prezentului și a viitorului va fi educat în această nouă direcție a geografiei, nu ne vom plânge de lipsa unei granițe firești la apusul țării. Dar ce sunt hotarele naturale în veacul al XX-lea? Ne-a arătat îndeajuns războiul mondial: Munții și fluviile — în fața tehnicii moderne — sunt numai pledoii vremelnice. În aceste vremuri, granițele firești trebuie să se bazeze pe sufletele populației marginase. O graniță de suflăte și caractere ogelite e mai puternică decât un hotar ca lanțul Himalaia ori fluviul Amazonelor. E chestiunea însă numai a ști cum să se iaurească această graniță sufletească a Românilor bihoreni, arădeni sătmăreni, salajeni etc. cari prin oamenii lor mari, martiri, literati, mecenai ca Ciordaș, Bolcaș, Bogdan, Iosif Vulcan, E. Gojdu, Episcopul Pavel, Vasile Lucaci ș. a. au dat dovada de noblețea rasei lor. Pentru a dovedi că elementul românesc din Bihor

bunșoara este unul dintre cele mai sângatoase din cuprinsul României întregite, să servească numărul mare al copiilor de țărani cari navelesc spre diferitele școli. Să dau numai un exemplu: Școala normală de băieți din Oradea-Mare singura va scoate la an numai din fiii Bihorului cam 40 învățători. Acesta să fie „Bihorul oropsit“? Nu. Ogorul e bine îngrașat și arat, trebuie numai ca sămânța de semănat să fie aleasă.

Augustin Frilea
prof. șc. normală.

Școala activă

Până la Rousseau, în lumea pedagogică, centrul de gravitație al problemei educației, se depărta de cel mai principal factor al acestei probleme: *copilul*, înclinând mai mult către scop, căruta i-se da întâietate. Era aceeaș greșeală, care se săvârșise în astronomie, raportându-se toate mișcările corpurilor cerești, la pământ. Ceeace a făcut Copernic prin mutarea centrului de mișcare al universului, în soare, a făcut Rousseau în pedagogie.

El declară ca factor prim al problemei educației, *copilul* și cere ca ceilalți factori: *scopul* și *mijloacele* să fie condiționate de natura copilului; iar pregătirea *educatorului* să fie condiționată tot de cunoașterea copilului.

Glasul lui Rousseau nu rămâne stingher. Practica pedagogică a lui Pestalozzi demonstrează cu prisosință ariia acestui adevăr.

Ideile lor însă rămân mai aproape de cer decât de pământ. Nu se ivise Prometeu-l care să fure cerului scântea și s'o dea muritorilor de rând, sub forma de mângâierea locului.

Teoria herbartiană vine ca să întărească și mai mult practica pedagogică veche, care neglija oarecum copilul, prin aceea că la baza pedagogiei sale, pune psihologia omului matur, considerând pe copil ca atare.

Psihologia lui Herbart consacră locul prim inteligenței, între facultățile psihice. Celelalte manifestări sufletești voința, sentiment, le consideră ca derivate din jocurile de reprezentări. Cere educatorului să se adreseze inteligenței copilului. Interesul reese din funcționarea intelectului. Copilul era socotit numai o *intelligență* care trebuia să primească în mod *receptiv* o sumă de cunoștințe.

Filozofia lui Schopenhauer însă, răstoarnă afirmațiile de mai înainte, dând întâietate, între factorii vieții psihice, *voinței*. După el, ființele depe pământ, ca și tot ce apare în lume, sunt o manifestare (obiective) a unei porniri generale (*voința*).

La om, viața se complică și apare, în mod necesar, un nou organ de relație cu *slujitor* al acestei voințe: *cerul*.

Creerul — inteligența — este auxiliarul voinței, este mijlocul prin care aceasta din urmă își asigură existența.

„Deosebirea dintre voință și inteligența este ca aceea dintre fierar și ciocan”, zice Schopenhauer.

Voința există și acolo unde nu sunt idei; la copii. Natural că aici vom găsi voința fără scop, în cea mai simplă manifestare a ei.

Voința așa dar, — voința în sens larg — este factor principal în viața psihică. Aceasta voință este satisfăcută — prin asigurarea prolongării ei, — sau nesatisfăcută — prin periclitarea vieții din contactul cu lumea înconjurătoare. Satisfacția naște o stare de plăcere — un sentiment; — iar nesatisfacerea, o stare de neplăcere — iarăși un sentiment — și numai după producerea acestuia, creerul reacționează „sub pînțenul voinței”.

Așa dar, toate manifestările vieții psihice: voința, sentiment, inteligența, au ca baza comună, *voința de a trăi*.

Aceste adevăruri abat calea pedagogiei, arătând factorul către care trebuie îndreptată activitatea școlii.

Educația, implicit cultura, trebuie să se adreseze forței celei reale și să urmeze calea pe care i-o indică aceasta, adică să întrebuițeze ca mijloc, tocmai mijlocul prin care această forță se manifestă și-și asigură întărirea și persistența: *mișcarea, activitatea*.

Trecând în viața copilului în specie, vom vedea, în afara de mișcări reflexe (provocate de ceva exterior) și o sumă de mișcări spontane, fără nici o cauză văzută, provocate de descărcarea unui surplus de energie, acumulată în organism. Aceasta face pe copil să nu-și găsească așlămpar, să fie în continuă mișcare.

Mișcările ce ne par la prima vedere fără un scop și pe care le socotim ca tulburătoare pentru mersul educației, constituie forța de competență cu ajutorul căreia omenirea s'a ridicat din starea de natură, la starea de cultură, de azi.

Cu ajutorul muncii manuale a progresat inteligența.

Mișcarea continuă a copilului este voința naturii de a promova un suflet, pe această cale. „Cine vrea să stăpânească natura, să i se supună”. Cel ce va căuta s'o stăpânească opunându-i-se, riscă să facă muncă zadarnică, clădește pe nisip.

Experiențele pedagogice ale lui Bierwiliet, au demonstrat până la evidență, că o idee este cu atât mai durabilă, cu cât a fost întărită de un curent afectiv.

Dacă contactul cu un anumit obiect, satisface voința de a trăi, dacă naște adică un sentiment plăcut, — asigură o creștere a vitalității — imprimarea icoanei acelui obiect în fibrele nervoase dintr'un anumit centru cerebral se face cu mai multe țarie. Sub impulsivitatea sentimentului plăcut, energia potențială din organism, vine să întărească imprimarea unei pre-

zentare, — sau șir de prezentări — în țesutul unei fibre nervoase, așa cum microfonul întărește sunetele produse de mișcarea plăcii telefonice; sau cum zice Claparède, sentimentul este forța care închide sau deschide robinetul rezervorului de energie potențială, spre a trece la creer, ca să intensifice lucrarea lui.

Așadar, forma în care vom da cunoștințele, să fie aceea care produce în sufletele copiilor mai multă plăcere, ca cea care asigură transformarea cunoștințelor date, în *bunuri proprii*, reale și durabile, adică pe cât este cu putință, această formă să fie ocupația de atelier, sau jocul.

Acestea însă, numai ca mijloace, rămânând ca scopul să fie dezvoltarea facultăților, pentru creerea unei personalități, singurul mijloc de a găsi fericirea în această vale a plângerii.

Riza Alex.

Tot despre istoria locală*)

Nu-mi mai aduc aminte bine în ce clasă, dar știu că eram în școala primară.

Într-o zi de Crăciun, când aveam fiul și când ploșca care trecea din mână în mână făcuse gust de vorbă mesenilor, unul se legă de mine:

— Da voi ce învățați la școală, mă?

— Ce să învățăm, carte, am răspuns eu.

— E, dacă învățați carte, la spune-ne și nouă povestea Hărăborenilor.

— Cum să v'o spun, dacă n'o știu, am făcut eu rușinat că am fost silit să scot din gură vorba: „nu știu” în fața atâtor înși.

— N'ai fi știind-o pe văzute, dar cerește-ne-o din carte.

— Din ce carte? că'n cele care le am nu se pomeneste de așa ceva.

Nu?! Atunci au toată dreptatea ai de nu vor să-și dea copiii la școală. Și după ce mai înghițiți de câteva ori din ploșcă, începu iar: *Zău așa!*, să nu știu ei, copiii, povestea satului lor, să nu știu cum au dus-o moșii noștri în amarul anilor cari au trecut peste ei, asta, eu unul, nu mi-o pot închipui”.

— Da, Mihaieu Vodă știți cine-a fost?

— Știu. Mihaieu Vodă a fost unul din cei mai vitezi doamni ai Munteniei.

— De mult?

— De mult. Sunt cam vreo patru sute și ceva de ani de atunci.

— Poate asta, bine n'o prea știu eu; dar, știți că picioarele acestui Vodă au călcat pământul statului nostru?

— Nu.

Iar nu?! Iar rău. Să știți cine-a fost Mihaieu-Vodă și să nu știți că el a benchetuit cu generalii lui acolo unde noi zicem: „Vârful Poenii” și mulți dintre bătrâni îl ziceau chiar Poiana lui Mihaieu-Vodă.

*) Din revista „Lamura”, 1923.

Aici, doar, Mihailu s'a apucat la rămășag cu unul din generali lui pe capete, luându-se la întrecere, să vadă cere va ajunge mai întâiu pe vârful poteni, unul dând deadreptu, pe jos, și celălalt călare, să ocolească... Știi pe unde dau carele?..

— Da, au răspuns mesenii.

— E, pe-acolo a dat generalul călare iar Mihailu a dat pe jos, pe unde dăm noi când suntem numai cu picioare.

— Și?

— Și-a rămas generalul pe Vodă.

— Și l-a tăiat capul? au foltebat mesenii cu sufletul la gură...

— Nu, da i-au tras un cheț acolo sus, de s'a dus vestea și-o să se pomenească de el în veeli veclilor. Nu scriu ei în cărți, cum spune copilul că n'ar fi scris nici povestea Hărăborenilor; dar cei cari au auzit dela mine or s'o mai spule și altora mai tineri.

— Dar cu Hărăboreni ce-i?

— Păi uite ce-l... Și-a spus mezeanul frumoasa legendă pe care mai târziu am găsit-o în: „*Gorful istoric și pitoresc*”, valoroasa lucrare a regretatului Al. Ștefănescu, completată aci și cu date istorice apropiad-o mult de adevăr. Dar n'a mți avut farmecul acela; mi s'a limpezit numai mintea fără tresărire aceea sfântă față de ce-a fost odată pe unde tu, copil nevinovat, paști oile, te joacă de-a lupul, țurca și altele.

Și-acum, după ce ați citit rândurile de mai sus, întoarceți-vă cu mintea la culegerile d-ului Ap. Culea, publicate în No. 12 din Sept. 1922 al *Lamurei*, și vedeți cât adevăr conțin atât idelle d-ului Blauguernon cât și reflexiunile culegătorului.

Colegi învățători din toate unghiurile României Mari, cu toate că vi-se cere atât de mult, nu treceți cu vederea acest lucru: Vorbii copiilor de ce-a fost odată pe meleagurile satului lor.

Un pom, o fântână, un colț de poiană, un colnic, un râu, mai totdeauna în scurgerea vremii au legat de ele o'ntâmplare piină — dacă nu de adevăr istoric — de farmec și poezie... Nici într'un caz nici într'altul munca nu vă e zadarnică. Vor pricepe mai ușor lecțiile de istorie, iar în inimă le va încolți dragostea și respectul față de ele. Gândiți-vă apoi cum va crește autoritatea învățătorului care va spune copiilor din trecut statutul lor. Pe ce înălțimi de fericire și mulțumire sufletească s'ar fi urcat sufletul meu de copil dacă aș fi putut spune mesenilor: „da”. În clipele acelea învățătorul meu ar fi fost aproape un al doilea Dumnezeu; așa bătrânul povestitor l-a luat locul, făcându-mă să înțeleg că *el așa cum e, știe mai mult decât descădul meu*. Și stiu bătrânii, dar bătrânii se rădesc, se duc duzând cu ei și-atâtea lamini despre trecutul nostru, atâtea farmec și-atâtea poezie.

Iată, prin urmare, că propunerea d-ului N. Iosga, din fruntea *Lamurei* (No. 2—3 Noembrie Decembrie

1922) ni-se impune ca n-datorle sfântă. Dar acum cât mai e vreme, cât mai sunt bătrânii prin sate. Comoara amintirilor istorice va periciu ei; iar când vom avea suflatul pentru ele și toată înțelegerea, va fi târziu: informațiile vor fi pierite.

G. Beuran-Delaschela,

INFORMAȚII

Producția teatrului din Ceica. — În ziua de 22 Februarie a.c. seara, a avut loc în comuna Ceica o frumoasă producție teatrală, urmată de dans, organizată de Subsecția Asociației Invațătorilor din plasa Ceica, în localul școlii primare de stat din acea comună.

Programul a constatat din coturi declamări, monologhe și o piesă de teatru. Punctele programului au fost preluate cu atâtea istețime, încât, au deșteptat vâi impresii în publicul ascultător, care era într'un număr neașteptat de mare. Astfel, succesul moral a fost de un grad ne mai așteptat de bine și tot asemenea și succesul material.

Din venitul acestei producții s'a pus bază unei bibliotecii pedagogice pentru subsecția Asociației Invațătorilor din plasa Ceica.

Cu ocaziunea acestei searate s'au făcut următoarele suprasolviri:

H. Ritter 130 lei, Gh. Băjoc preot, A. Anoldi câte 100 lei, I. Baciușan comerciant 90 lei, Ioan Mangra 80 lei, Dr. Ioan Ștefănescu primpretor, A. Moga notar, Gh. Popescu judecător, B. Szabó șef de gară, Dr. M. Wendelburg medic, D. Révész, Dr. Iuliu Ritter adv. câte 70 lei, P. Stăncescu agronom, V. Neuman, I. Roscsak câte 40 lei, G. Popoviciu preot, Gh. Cocș preot, St. Vida șef percepitor, L. Platza, Ritter, I. Gorneb, D. Keller A. Kenéz, I. Rozenfeld, A. E-tziman, E. Ritter, I. Pușcaș, M. Ritter, D. Grudeu judecător, E. Ritter câte 30 lei, Gliția subnotar 20 lei, A. Szava, A. Pauer, B. Kálós, A. Cozma câte 10 lei.

Pe aceasta cale le exprimăm mulțumită publică pentru aceste suprasolviri, precum și aceluia, cari ne-au dat concursul la succesul acestei searate.

Subsecția Asociației Invațătorilor din plasa Ceica.

— Conform ord. Ministerului Invațătorii încorporați nu vor putea fi transferați, având după terminarea stagiului militar, să-și ocupe posturile unde au fost numiți.

— În „Biblioteca Pedagogică” din editura Casei Școlilor (Ministerul Instrucțiunii) va apărea în curând o nouă lucrare a colaboratorului nostru D-l profesor *Dr. Eugeniu Speranța*. Cartea e intitulată: „*Mic tratat despre corelațiunile psihice în vîrsta copilului*”. Ea cuprinde cercetări științifice personale, de mult folos pentru cei cari se ocupă de îndrumarea școlii mici.

— Cellm în „Dumineca Poporului” foala d-lui S. Mehedinți, profesor universitar, următoarele:

„Dascălii cari înveță pe copii geografia, se vor aduna la Oradea-Mare în Iunie. Sunt poștii și toți învățătorii din împrejurime”.

Data șinerii congresului acestuia se va anunța la timp în foala noastră, împreună cu aile amănunte în legătură cu congresul.

REVISTE

„Educația”. Anul I. No. 1 și 2. Apare lunar; abonament 40 lei. Red. și Ad-ția, str. Termopile No. 6 București.

„Voința școlii”. Anul I. No. 1, 2, 3, 4. Apare săptămânal. Numărul 3 lei. Red. și Ad-ția Piața Unirii 3. Cernăuți.

„Făcila”. Anul III. No. 5. Apare lunar. Abonamentul 40 lei. Red. și Ad-ția Str. Negru-Vodă 64. Caracal.

„Vestitorul”. Anul I. No. 6 și 7. Apare bilar. Abonamentul 120 lei. Red. și Ad-ția Parcul Ștefan cel Mare 8. Oradea-Mare.

„Scântela”. Anul II. No. 1. Apare lunar. Abonamentul 60 lei. Red. și Ad-ția Liceul „Petru Maior” Gherla.

„Gazeta Școlii”. Anul II. No 6 și 7. Apare lunar. Abonamentul 100 lei. Red. și Ad-ția Școala Mărci în Botoșani.

„Flamura”. Anul III. No. 2. Apare lunar. Abonamentul 80 lei. Red. și Ad-ția Bulev. Carol 69 Craiova.

„Gazeta școlii active”. Anul I. No. 1—7. Apare săptămânal. Abonamentul 240 lei. Red. și Ad-ția Piața Unirii No. 4. Dej.

„Dumineca Poporului”. Anul IX. No. 13 și 14. Apare săptămânal. Abonamentul 40 lei. Se poate trimite la librăria „Sococ” Calea Victoriei 21 București.

PARTEA OFICIALĂ

No. 1033/1925.

No. 2821/1925 Avem onoare a Vă comunica pentru știri și conformare ord. On. Min'ist No. 27754/924. Deoarece prin noua lege a învățământului se prevăd noi norme de recrutarea învățătorilor provizori dintre școlarii și cum aceste norme au prins anumite stări de fapt în învățământ, avem onoare a Vă pune în vedere următoarele norme principale, cari au menirea să Vă lămurească asupra modului de procedare în viitor.

1. Titularizarea și asimilarea în grad obținute prin vechea lege, nu se pot încălca. Legea nu are efect retroactiv. Cazul: învățătorii ajutoari, provizori, recrutați în condițiile vechii legi, nu se pot prevala de normele stabilite prin noua lege, pentru asimilarea în grad cu învățătorii provizori, fără să treacă examenul de definitivare care se impune prin vechea lege, pentru ca acest examen completează toamă condițiile lor de recrutare.

2. Învățătorii suplینtori ori de ce categorii ar fi, trebuie să intre în totul în prevederile noiei legi și a nume:

a) Pentru toți învățătorii suplینtori, cu sau fără studii cu o vechime de 15 ani în învățământ, să se alcătuiască tabloul pe județe și să li-se facă inspecții speciale de către inspectorii școlari primari, până la 1 Iunie a. c. spre a li-se da titularizarea prevăzută în lege art. 223 al III.

b) Pentru toți învățătorii suplینtori cu 4 cl. secundare se vor alcătui tablouri pe județe până la finele anului spre a fi încadrați în corp did. primar ca învățător stagiar.

c) Pentru toți învățătorii suplینtori stagiaari, cu 4 cl. secundare cu patru ani de suplinare și cu recomandajia inspectorilor I, cum și pentru suplینtorii absolvenți de liceu sau de școală normală, fără examen de capacitate, să se alcătuiască tablouri până la finele anului școlar astfel ca pe 1 Septembrie 1925] să fie ridicați la gradul de învățător ajutor, conform art. 122 din lege.

d) Învățătorii ajutoari, titulari după vechea lege să fie chemați la examenul de definitivare până la completa epuizare a numărului lor și treptat cu împlinirea celor 3 ani de provizorat cerut de vechea lege și numai pe baza trecerii și reușitei la acest examen, să fie asimilați la grad cu învățătorii normaliști provizori. Inspector Șef: ss. Gocan. Șeful serviciului ss. Pop.

Oradea-Mare, la 16. Martie 1925.

No. 1260/1925.

No. 3308/1925. Conf. ord. Min. Instr. No. 11.331/1925 din 13 Martie a. c. avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul Instrucțiunii de comun acord cu Ministerul de interne a numit o comisiune compusă dintr'un Inspector General administrativ și un delegat al Ministerului Instrucțiunii care are însărcinarea să cerceteze fondurile adunate de Prefecturi, pentru construcțiunile școlare.

Această comisiune are delegajia Ministerului Instrucțiunii să examineze registrele și actele comitetelor școlare pentru stabilirea sumelor ce s'a primit de la Prefecturi sau de la Comitetul de refacere al Județului, pentru construcția localului de școală. Comunicându-vă aceasta, vă rugăm să puneți de urgență în vedere tuturor comitetelor școlare din comunele și jud. D-v. să pună la dispoziția comisiunii ce se va prezenta toate datele ce va cere și să ne comunicați în care comune s'a format comitetele de refacere, în afară de comitetele școlare de construcțiuni și cu un program de activitate mai larg decât clădirea de școală.

Inspector Șef:
(ss) Gocan.

No. 891/1925.

Vi se comunică mai jos tabloul sărbătorilor diferitelor confesiuni în care elevii ce le aparțin vor putea lipsi de la cursuri.

Totodată vă facem cunoscut, că în școlile primare unde evreii sau mahomedanii sunt în mare majoritate, Sâmbătă respectivă Vinerea după amiază

nu se vor ține cursuri, iar Sâmbăta respectivă Vinerea se vor pune în program ore de religie, elevii români vor face religia la școală, iar evreii sau mahomedanii vor fi liberi să o facă la biserica cultului lor.

În școlile statului elevii evreii nu pot fi dispensați de a scrie Sâmbăta.

Inspector Șef:
(ss) Gocan.

T A B L O U

de sărbătorile și vacanțele ce se vor respecta în toate școlile de Stat de elevii tuturor confesiunilor:

Elevii: (tuturor confesiunilor)	Calolici: (Data, sărbătoarea)	Calvini (ref. și unitari) Data, sărbătoarea
Toate sărbătorile și vacanțele prevăzute în regulamentele școlilor respective.	8 Sept. Nașterea Maicii Domnului 2 Nov. Toți Sfinții 25 Dec. Nașterea Domnului 26 1 Ian. Anul Nou 6 " Botezul Domnului 2 Febr. Întâmpinarea Domnului 25 Martie Bunăvestire Sfintele Paști 1-a zi " " a doua zi " " a treia zi de Paști pentru călătorie Înălțarea Domnului Rusalii Trupul Domnului (Joia verde) Sf. Petru și Pavel Adormirea Maicii Domnului	31 Oct. Anivers. Ref. 25 Dec. Nașterea Domnului 25 Vinerea Paștilor (Unitarii nu au această sărbătoare) Sf. Paști 1-a zi " " 2-a " " " 3-a " De Paști pentru călătorie Înălțarea Domnului Rusalii "

Luterani: (Data, sărbătoarea)	Mohamedani: (Data, sărbătoarea)	Mozaici: (Data sărbătorilor)
31 Oct. Ziua Reformațiunii 25 Dec. Nașterea Domnului 26 1 Ian. Anul Nou 6 Ian. Botezul Domnului 2 Febr. Sfta. Fecioară 25 Mart. Bunăvestire Joia Verde Vinerea Mare Sf. Paști 1-a zi " " 2-a " " " 3-a " (pentru călătorie) Înălțarea Domnului Rusalii Sf. Petru și Pavel	12 Rebiul Nașterea Profetului Mohamed. 6 zile Ramazan Bairam (de la 28 Ramazan până la Seval inclusiv) 5 zile Curbam Bairam (de la 9 Zihlîge până la 15 Zihlîge inclusiv)	Ros Hasane (Anul) Iom Kipur (ziua păcării) 4 zile (2 la in, 2 la sf. Sucec) 4 zile (tomi 2 la Pastele).

Oradea-Mare, la 26 Martie 1925.

No. 702/1925.

Ordin circular:**către toate Comitetele Școlare din județul Bihor.**

Pentru ajutorarea Comitetele Școlare și de construcții de școli primare, Ministerul a acordat încă din anul 1922 diferite sume de bani, fie direct comitetelor, fie prin prefectură, sau Comitetul Școlar județean.

Potrivit dispozițiilor legii contabilității publice, toate acestea sume urmează să fie justificate cu acte, constând din conturile furnizorilor, cari au procurat materiale, sau din situații de lucrări, executate și verificate la fața locului de organele competente. Aceste acte vor fi înaintate Ministerului, însoțite de un proces verbal, semnat de Prefect sau de președintele comitetului școlar județean, prin care se verifică verificarea actelor și se constată realitatea lucrărilor.

În vederea aducerii la îndeplinire a acestor dispozițiuni Ministerul a cerut în diferite rânduri, ca toate ajutoarele pentru construcțiuni de școli primare, să fie justificate după cum se arată mai sus. Unele comitete școlare, care au primit ajutoare au înaintat acte în regulă, a lele s'au înaintat spre descărcare numai niște simple chitanțe, din care se constată, că într-oădevăr au primit ajutoare dela Prefectură, chitanțe ce nu pot însă servi ca acte justificative, sau n'au înaintat nici un act.

Fără cu dispozițiunile categorice ale legii contabilității, Ministerul a luat hotărârea, ca să nu mai acorde nici o sumă de bani pentru construcțiunile școlare primare din județul nostru, până când toate ajutoarele eliberate nu vor fi justificate cu acte conform legii. Purcuzând din acest motiv, spre a nu se stânjeni campania de construcțiuni școlare, avem onoare a Vă ruga, să binevoiți a dispune ca toate comitetele, care au primit ajutoare bănești, fie direct dela Minister, fie prin Prefectură, sau comitetul școlar județean, să întocmească actele justificative, dupăcum se specifică mai sus să ni-le înainteze, ca să le putem și noi înainta Ministerului spre descărcare, în cel mult 8 zile dela primirea prezentului ordin.

Deoarece Ministerul dorește, ca pentru campania anului 1925, să Vă ajute cu oarecare sume pentru terminarea școalelor primare începute, precum și pentru cele ce veți începe în anul acesta. Vă facem cunoscut, că nu se va putea acorda nici un ajutor până când nu se vor înainta actele gestiunei întocmite în re-

gulă, ca și Ministerul Instrucțiunii să primească descărcarea dela Ministerul de Finanțe.

Cu aceasta ocaziune vi-se comunică, că Ministerul nu va mai acorda nici un ajutor, până când sumele, ce s'au aprobat în timpul din urmă pentru construcțiuni de școli primare nu vor fi verificate prin cuvenitele acte justificative.

Oradea-Mare, la 23 Februarie 1925.

Prefect: Dr. N. Popoviciu.

Revizor Școlară: (ss) I. Herbutescu.

No. 1327/1935.

Ord. Min. al Instr. cu No. 24299/1925 ne face cunoscut: Casa pădurilor cu adresa No. 7591/1925 aduce la cunoștință Ministerului că a dat ordin prin organele respective să lînă serbarea sădării pomilor.

Pentru obținerea rezultatului dorit, așa cum se obișnuiește în alte părți, a cerut ca aceste serbări să se organizeze cu elevii și elevele diferitelor școli, ca tineretul să poată cu mai multă ușurință învăța respectul și cultul arboreului.

Se pune în vedere Dilor Dirigenți de școli ca de comun acord cu Dnii șefi ai ocoalelor silvice să organizeze asemenea serbări. Puerii vor fi puși la dispoziția școalelor în mod gratuit, iar îndrumările tehnice vor fi date de către Donii ingineri silvici.

Insp. șef as. Gocan

No. 154/1925.

Tuturor Comitetele școlare de construcție

În conformitate cu ord. No. 7514 al Ministerului Instrucțiunii, Casa Școalelor și a culturii poporului, avem onoare a Vă comunica: Ministerul fiind informat că unele comitete școlare după terminarea construcției localului de școală au înstrăinat materialul lemnos, ce le-a prisosit, materialul cedat grăului de Casa pădurilor din pădurile Statului, dispune ca să se comunice de urgent tuturor celor interesați, ca să raporteze de urgență toate comitetele școlare din acest județ ce material le-a rămas din construcțiunile școlare, indicând esența cantitatea și valoarea acestui material și să nu-l înstrăineze până la noui dispozițiuni.

Când Vă comunicăm acest ordin al Ministerului Instrucțiunii, cu onoare Vă rugăm, să binevoiți a dispune urgența lui executare.

Subprefect;
ss. TempeleanRevizor școlar;
ss. I. Barbu

No. 1116—925.

În baza ord. Nr. 10502 din 9 Martie 1925 al Ministerului de Instrucțiuni, Casa Școalelor, București, spre știre și strictă conformare Vă comunicăm următoarele:

Prin noua lege a învățământului Primar s'a prevăzut că pe lângă fiecare școală primară să se înființeze ateliere pentru fete și pentru băieți, pentru ca elevii din cele 3 clase superioare ale învățământului primar (clasa V, VI, VII) să facă pe lângă învățământul teoretic și învățământ practic, numele: împlărie, rotărie, legăturile de cărți, cianărie, fierărie, hupelitari, creșterea viermilor de mătăsă, gospodărie casnică, țesătorie, cusutul și brodatul cu mașina, torusul, creșterea păsărilor, plantare de pomi, poște o cultură sistematică și îngrijită a terenului școlii, etc.

Ținând seamă de marele interes ce țara noastră are de a da cât mai repede și cât mai mare extensie acestui învățământ practic utilitar, merit să trecă în mâna Românilor toată mișcarea economică și industrială din țară și să nu mai fim tributari elementelor străine, trebuie să punem prin școală toată munca, energia și toată destoinicia ca să aducem la îndeplinire această mare operă merită să transforme fundamental țara noastră.

În consecință trebuiesc înființate numai decât ateliere pentru băieți și ateliere pentru fete pe lângă școlile din următoarele comune: Lugășul de Jos, Aleșd, Hotar, Astileu, Beznea, Surghis, Căcucul mare, Bratec, Măgeșii, Ursad, B. Uileac, Șebii, Răbăgani, Remetea, Curățele, Roșia, Pocola, Căcand, Chișlaco, Mărcuș, Ucuriș, Cumănești, Ceisoara, Dobrești, Drăgești, Sâmbălșag, Viatire, Târian, Oirășul de Criș, Sântandrei, Nojorid, Cordău, Mierlău, Cilieiu, Oșorhelu, Ineu, Săcădat, Derna, Marghita, Abramul de sus, Margine, Popești, Seing, Tria, Pădurea Neagră, Chenuț, Pișcolț, Vașad, Șilindru, Ciuhou, Sălard, Parhida, Spinos, Brusturi, Salonta-Mare, Mădăras, Gopiu, Ciurmeșu, Sănnicolaul-Român, Toboșu, Diosig, Husasău, (pl. Tinea), Oirășul negru, Miersig, Balăr, Tăul, Janoșda, Peliș, Gurbedi, Lazuri de Beiuș, Luncă, Dumbrăveni, Rieni, Băița, Seliște de Vascău, de tot în 75 comune, așa în cât în 5 ani toate școlile să fie dotate cu aceste ateliere.

Acolo unde sunt mai multe școli în aceeași comună sau în comune apropiate, un atelier va servi pentru elevii din mai multe școli, sau va fi un atelier comun.

Dacă școala deocamdată nu dispune de sală specială, unde s'ar putea instala atelierul, puteți închină în vecinătate un local pentru instalarea atelierului.

Cu ocazia nouilor construcții de școli să prevădeți săli speciale pentru ateliere la aceste con-

strucții și să luați măsurile ca să se construiască astfel de ateliere și pe lângă școlile deja construite.

Uneltele de care aceste ateliere au nevoie se vor cumpăra din fondurile comunelor și ale județului. Lista pentru aceste unelte va fi înaintată Revizorului școlar de către Comitetul Școlar.

La dotarea atelierelor pentru fete, este de dorit ca pe lângă gherghete, războie, etc., să vă gândiți a dota aceste școli cu una sau două mașini de cusut.

Onoratul Minister al Instrucțiunii Publice are intențiunea să înființeze pe socoteală lui un număr oarecare de ateliere (3—5 după mărimea județului) în fiecare județ ateliere, model, care vă servi drept îndrumare pentru celelalte școli. Școlile unde se pot înființa aceste ateliere unde se găsesc bineînțeles și săliile necesare pentru înființarea lor, precum și ce specialitate s'a ales pentru aceste ateliere, se vor indica Casei Școalelor în conșlegere cu toate organele competente.

Pentru învățământul aplicat la atelierele școlare, Dnii Revizori de control în conșlegere cu direcțiunile școlare vor propune maestrul necesari, sau învățători pregătiți în special pentru aceeași îndrumare.

Bineînțeles că acești maestrul sau învățători vor fi plătiți de Minister în conformitate cu Legea. Propunerile în acest sens se vor face Casei Școalelor de către Revizorul județului.

Pentru învățământul fetelor, credem că este mai ușor de găsit în fiecare comună chiar în lipsă de învățătoare sau maestre pricepute în învățământul practic și femeii din sat, care pot învăța elevele la țesut, la tor, etc., fiind plătiți conform Legii. În localitățile unde deocamdată nu s'a prevăzut înființarea atelierului, dar să găsesc în aceeași localitate ateliere particulare, care funcționează, întrucât acestea n'ar periclita educația elevilor, veți afla modalitatea ca elevii din cursurile primare superioare să poată merge acolo sub conducere a învățătorului ca să facă practică de 2 ori pe săptămână, câte 2—3 ore pe zi.

Acest ordin îl veți pune în aplicare numaidecât. Oradea-Mare, la 27 Martie 1925.

REVIZORATUL ȘCOLAR

No. 1257/1925.

Pentru știre și conformare Vă comunicăm în copie ordinul Minist. Instr. Dir. Gen. a Cont. No. 13.441/1925. „Ministerul primind cereri din partea familiilor membrilor decedați ai corpului didactic, de a li-se acorda ajutoare de înmormântare, în conformitate cu dispozițiunile din statul funcționarilor publici, avem onoarea a Vă face cunoscut că s'a hotărât ca asemenea ajutoare nu se va plăti până ce nu veți avea o aprobare specială în aceeași privință din partea Ministerului.

Inspector Șef:
Simion Gocan.

No. 157/1925.

No. 157/925 Com. Șcl. Spre strictă conformare Vă comunicăm ord. telegrafic No. 3538/1925 precum urmează:

Telegrama oficială
Contul 6
Dlui Revizor școlar

Oradea-Mare

DL Ministru al Instrucțiunii Dr. C. Anghelescu în luna aceasta dorește a inspecta mersul lucrărilor nouilor construcții școlare din județul Dv. Tot cu această ocazie va inaugura și școlile terminate. — Despre aceasta am avizat și prefectul județului Dv. rugându-l să pună în mișcare lucrările în toate comunele unde s'a contemplat construiți de școli. Dispuneți că în vacanța Paștilor toate școlile să fie văruite și din afară și din lăuntru

PARTEA NEOFICIALĂ

FABRICA CHIMICA SOCIETATE ANONIMĂ FRAȚII MÜLLER

TELEF. 14—11. ORADEA-MARE STR. VLAICU 20.

Produce în calitate — garantată ca în timp de pace — cerneală superioară de scris, copial, hektographal, tușuri de desen, și de stampile în toate colonile întrebuințate; de ceara roșie de sigil, vopsele artistice, — și de studiu, în ulei, vopsele aqua-rele — în nasturi.

Cereți în toate librăriile și papetăriile cerneala MÜLLER de care se folosesc toate școlile și oficiile din România-Mare

Nu este bun patriot cel care nu sprijinește industria internă!

// DOROTHEUM //

birou de licitații Str. Clorogariu No. 14

Primește și vinde în licitații pe lângă condiții avantajoasă obiecte de artă: Porcelanuri, tablouri, lucruri de mână, mobile etc., etc.

În atențiunea onor. public!

Firmă Românească „CORVINUS”

Institut de linatură, fabrică de registre și legătorele de cărți

ORADEA-MARE
Bulev. Regele Ferdinand 16.
Proprietar: ILIC FERDINAND

Pentru curs. de adulți.

Popescu — Băjenaru

Abecedarul adultului
Lei 25

Tănăsescu — Costacea

Cartea adultului L. 40
La librăria „Corvina” Oradea-Mare

Mal effin ca ori unde!

Librărie—Papetărie

Oradea-Mare, Plața Unirii 16.

CORVINA

Depozit de cărți de școală, cărți, literare și de știință; biblioteca „Pentru toți”. „Căminul” etc. Depozit de hârtie. Furnituri de birou și recuzite de tot felul pentru școli.